

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

84 Sollicitus quòd sis, & monogamus, jubet ista.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

C. III. ¶ Qui non resistit erroribus, consentit. Item Innocentius.

ERror a, cui non resistitur, approbatur, & veritas, eam minime defenditur, opprimitur. Negligere, quippe cum possis deturbare perverfos, nihil aliud est, quamovere. Nec caret scrupulo societatis occultare, qui manifesto facinorosi definit obviare.

C. IV. ¶ Non prodest suo errore non pol- luit, qui alieno consentit. Item Pius, epist. ad omnes Christi fideles.

Quid enim prodest illi suo errore non pollui, qui consentium praestat erranti? C. V. ¶ Qui non occurrit, consentit erranti. Item Gregorius I.

Consentire & videtur erranti, qui ad refecanda, quae corrigi debent, non occurrit. ¶ Gregorius] In epistola impressa B. Gregorii non habetur. Verum lib. 7. epist. 117. Syagrii Episcopo Augustodunensi post ea verba, qui non resistit, in regis manuscripto pervertitur, & in Polyepo, ubi ipsa epistola integra refertur, hac sequuntur. Nam consentire videtur erranti, qui corrigenda, ut refectari debeant, non occurrit. Quia vero, &c. Sicut autem aliorum vitia palpate non debet, ita nec malorum laudibus delectari.

C. VI. ¶ Miserimus Episcopus, qui malorum laudibus gloriatur. Unde Anacleus Papa, epist. 7. Episcopis omnibus.

Nihil e illo est pastore miserius, qui laorum laudibus gloriatur. Quibus si placere voluerit, atque ab his amari delegerit, erit hinc ovibus magna pernicies. Nullus ergo pastorum placere lupis, & gregibus ovium potest. Perdit enim laborum t memoriam mensterrenis obligata carceribus. Sicut d artium in suo quoque opere invenitur mater infantia; ita nocera eruditionis est negligentia.

¶ Laborum] In epistola Anaclei legitur, laboris, apud Anselmum, & in uno ex vetustis codicibus Gratiani, laborum, unde potuit irrepisse mendam: quod tamen ob glossam non est sublatum.

2 pars. Quamquam e sacerdotem tam a suis, quam ab alieni criminibus oportet esse immunem, tamen si alterison se habuerit, non ideo verba sua praedicationis debent contemni. Sicut enim Hieronymus ait, ut luxuriam per cinerem humidum suum lavat, & non levatur, ita bona doctrina per malorum doctorem animas credentium lavat a fordibus peccatorum.

DISTINCTIO LXXXIV.

Sollicitum quoque & vigilantem oportet esse Episcopum circa confessionem pauperum, revelationem oppressorum, sustinens mansuetudinem: Quod si facere neglexerit, a seipso corrigendus est.

C. I. ¶ Corripitur Episcopus, qui circa officium suum negligens exierit. Unde Gregorius Antiocheni subdiacono Campaniae, lib. 11. epist. 29.

Pervenit ad nos, fratrem & coepiscopum nostrum Paschasium ita desidem, negligentemque in cunctis existere, ut in nullo, quia est Episcopus, agnoscatur: adeo ut neque ecclesia ipsius, neque monasteria, sive filii ecclesiae, vel oppressi pauperes s, ejus erga se dilectionis studium sentiant; nec aliquam supplicantibus sibi s, in quibus iustum est, opem defensionis accommodet, &

a Deo dedit par. 2. Eleuterio Papa ad Gallia provincias, & orientales, in epist. ad Iulium, & Aegyptis in epist. ad Felicem I. b Polyep. lib. 4. tit. 31. c Anselm. lib. 6. cap. 114. Ivo par. 3. cap. 227. in fine. d al. sicut autem. e Barci, lib. 1. cap. 20. ex dictu Hieron. Ivo par. 5. cap. 317. f al. vel pauperes. g hu,] orig.

(quod adhuc dici est gravius) consilia sapientum, & recta frudentium nulla patiatur ratione suscipere; ut quod per fenequit attendere; ab altero saltem possit adducere. & infra. a. ¶ Quod si ita est; non sine culpa esse cognoscas, qui cum oburgare; atque coecere, ut dignum est, distulisti. Quia ergo hoc totum non solum ipsum: reprobatur, sed etiam ad sacerdotis officii pertinere: probatur opprobrium; volumus ut eum coram aliis sacerdotibus; & b quibusdam de filiis suis nobilibus contestari pro hac re debeas; & hortari. Si verbus solito adhuc more negligens esse tentaverit, ad nos est modis omnibus transmittendus, ut hic potius discere possit, quid vel qualiter sciendum Dei timorem agere conveniat sacerdotem.

C. II. ¶ De eodem. Idem ad eundem eod. lib. epist. 33.

Nunciatum est nobis, Campaniae Episcopos ita negligentes existere; ut immemores honoris sui neque ecclesias, neque erga filios suos paterne vigilantie curam exhibeant, vel monasteriorum sollicitudinem gerant, seu in oppressorum & pauperum se tuitionem impendant. Ideo hac tibi auctoritate praecipimus, ut eis a te convocatis, & nostro illos mandato distinctim commones; quatenus desides ulterius esse non debeant, sed sacerdotalem se habere zelum, & sollicitudinem opere doceant, atque ita in his, quae eos iuste fecerunt, Deum agere convenit, vigilantes existant, ut malum nos de eis denovo murrunt exasperet. Si quem vero corum post hac negligentem transmittit, ut quam sine eum sine aliqua exultatione transmittit, ut quam sine ve, nolle ab his, quae reprehensibilia, & valde vituperanda sunt, corrigi, regulari in se valeat distinctione sentire.

2 pars. ¶ Quod autem de immunditia castitatis sacerdotum operatur, hoc etiam de quibuslibet altari servientibus intelligendum est.

C. III. ¶ Qui sacramenta divini in servitium continentiam in omnibus servent. Unde in Carthaginiensi concilio II. d. cap. 2. Anselmus Episcopus dixisse legitur.

Um e in praeitero concilio de continentie & castitatis moderamine tractaretur, gradus sibi in constitutione: s quodam castitatis pro consecratione nexi sunt. Episcopos, inquam, presbyteros, & diaconos ita placuit, ut concederet sacrosanctos antefices, & sacerdotes; nec non & levitas, vel qui sacramenta divinis inferviunt, continentem esse in omnibus, quoque sint simpliciter, quod a Deo possint; impetrare quoque modo Apostoli docuerunt; & ipsa servavit antiquitas, nos quoque custodiamus: 2. Ab universis Episcopis dictum est. Omnibus placet, ut Episcopi, presbyteri, diaconi, vel s qui sacramenta contrectant; pudicitiam custodes, etiam ab uxoriibus abstineant. Ab omnibus dictum est: placet, ut in omnibus, & ab omnibus, pudicitiam custodiant; qui altario deferunt.

¶ Docuerunt] In vulgari codicibus sequitur, ex iplo, quod est sublatum: quia neque in ipso secundo Carthaginiensi, aut impresso, aut manuscripto, neque in unico codice canonico quo Graecus canon continetur, neque in veteris Gratiani canonibus habetur, & ex glossa videtur translatus in textum.

2 ¶ Custodiamus] In codice canonum cap. 2. auctoritate thagueris sequuntur hac: Paulinus Episcopus eod. fize Potentinae provinciae Niceni, Legatus ecclesiae, hanc dixit, Placet, ut Episcopi, &c. qui in concilio Coloniensi concistorum edictum scripta sunt.

a Paulo plenus apud B. Gregorium. b vel] in eodem paulo inferius. c al. ad. d In Carthagi. concilio & 4. e dist. 31. Episcopos. dist. 31. c. altit. f al. continet ne castitatis per. g. al. &c.

characteribus. Verum in presbitero, duobus Parisiensibus, & ecclesiam Viterbanam, quemadmodum apud Gratianum.

C. IV. De eodem.

Item ex concilio Carthagenensi s. cap. 3.

Omnia de quorundam clericorum, quamvis erga uxores proprias incontinentia referretur, placuit Episcopos, & presbyteros, & diaconos secundum priora statuta etiam ab uxoribus continere, quod nisi fecerint, ab ecclesiastico removeantur officio: ceteros autem clericos ad hoc non cogi, sed secundum uniuscuiusque ecclesie consuetudinem observari debere.

1. Debere] In eisdembus impressis hae sequuntur, contra Martinus Papa [si lector viduam duxerit] ut supra legitur. Sed illud, ubi necessitas urget. Quae sunt expressa, quam vestitus caditibus, aut non habentur, aut sunt ascripta in margine.

3. pars: Similiter, quod monachus Episcopus esse iubetur, etiam ad reliquos ordines ecclesiasticos derivari oportet.

C. V. Laica sit tantum communiōe contentus clericus, viduam, aut secundum ducens uxorem.

Unde Syricus Papa Hymerio Tarracon. Episcopo, epist. 1. cap. 11.

Quisquis e clericus, aut viduus, aut certe secundum conjugem duxerit, omni ecclesiastica dignitate privilegioque mox nudetur, laica sibi tantum communiōe concessa. Quamita demum poterit possidere, si nihil possit, propter quod hanc perdat, admittat.

4. pars: Trevelyterno vero nomen, quamquam à sanctitate sit suspensum, magis tamen mansuetam indicat sapientiam, quam caucem corporis.

C. VI. Presbyteri seniores dicantur non tantum aetate, quam sapientia.

Unde Anacletus ad Episcopos Italiae, epist. 2.

Porro à Moyli præcipitur, ut eligat presbyteros [id est, seniores]. Unde et in proverbis dicitur. [Gloria senum auctior] hae et verò canices sapientiam designat, de qua scriptum est. [Canices hominum prudentia est.] Cumque non gentes amplius annos ab Adam usque ad Abraham, vixisse homines legerimus, nullus alius prius appellatus est presbyter; id est, senior, nisi Abraham, qui multo paucioribus vixisse annis vincitur. Non ergo propter decrepita senectutem, sed propter sapientiam presbyteri nominantur.

DISTINCTIO LXXXV.

Hospitalitas est verò usque adeo Episcopi est necessaria, ut si ab ea inveniantur alieni iure prohibentur ordinari.

C. I. Hospitalitatem negantem non fiat Episcopus.

Unde Gregorius scribit Iovanni Episcopo, lib. 12. epist. 6.

Rehidianorum & Florentinum ecclesie Anconitanæ, qui ad Episcopatum fuerat electus, scriptura quidem scire scientiam habere, sed ita atatis senio iam confectum accepimus, ut ad regiminis officium non possit assurgere: adiacentes etiam illi illum tenacem extitero: ut in domo eius amicus ad charitatem nunquam introeat. Rufficus autem diaconus eiusdem ecclesie, qui similiter electus fuerat, vigilans quidem homo dicitur, sed, quantum asseritur, psalmos ignorat. Florentinum vero diaconum Ecclesie Ravennatis, qui ab omnibus electus dicitur, sollicitum esse novimus, sed

a In ord. cap. 25. In Africa, cap. 37. distinct. 32. c. placuit. b Al. propria. c Anselm. lib. 2. cap. 100. p. 6. c. 11. d Anselm. lib. 2. cap. 100. p. 6. c. 25. * Proverb. 20. e al. huius. f Item. Dist. lib. 2. c. 1. g. al. Florentinum. al. Florentinum archidiaconum.

qualis sit interius, omnino non scimus. Ideo; tratenitas tua una cum fratre & Coepiscopo nostro Armenio supra scripta ecclesie Anconitanæ visitatore illuc seffinet accedere, & diligenter de moribus a singulorum requirere, si denullo tibi sunt crimine consilii, quod eos ad hoc officium vetet accedere. Pariter etiam requirendum est, si hoc, quod de præfato archidiacono dictum est, quia nunquam amicus domum eius ingressus est, si ita veritas habeat, & utrum ex necessitate, an ex tenacia b talis sit; aut si ita senex est, ut ad regendum non possit assurgere, vel si tactis sacrosanctis Evangelii (sicut nobis nuntiatum est) iurandum præbuerit, nunquam se ad Episcopatum accedere. Sed & de Ruffico diacono, quoniam psalmos minus tenet, per se scitandum est. Florentio autem diacono Ravennati, si nullum, sicut dicimus, crimen est, quod obstat, apud Episcopum eius agi necesse est, ut ei debeat cessionem concedere: non tamen ex nostro mandato, vel dicto, ne contra suam voluntatem eum cedere. c videatur.

DISTINCTIO LXXXVI.

Distorem autem Episcopum oportet esse, ne inferiorum cupere in eum respondentur, qui decens officium accipit, quod exequi nescit, vel negligit.

C. I. Negligentia rectorum imputantur culpa inferiorum.

Unde Leo Episcopus scribit Aquilegensis Episcopo, epist. 3. & 4. seu 16.

Inferiorum à culpa ordinum, ad nullis magis referenda sunt, quam ad desides, negligentesq; rectores: qui multam sepe nutrium pessilitiam, dum aufferentem i. dissimulant adhibere medicinam.

1. Anteriorum] Sic legitur in epistola 14. Verum in epistola tertio eiusdem Leonis legitur, necessariam. Reliqua utrobique eadem sunt.

C. II. Homines sunt diligendi, peccata odio batenda.

Item Leo Episcopus Ruffico Narbonensi Episcopo, epist. 90. seu 92. in princip.

Odio habeantur peccata non homines: corripiantur tumidi; tolerentur infirmi: & quod in peccatis levius castigari necesse est; non savientis pleclatur animo, sed medentis.

C. III. Qui negligit emendare quod valet, facientis culpam habet.

Item Ioannes VIII.

Facientis e culpam proculdubio habet, qui quod potest corrigere, negligit emendare. Scriptum f quippe est [Non solum qui faciunt, sed etiam qui consentiant facientibus] participes iudicantur. Et g libat Domino prospera, qui ab afflictis pellice adverte. Et negliget, cum possit deturbare perverfos, nihil aliud est, quam fovere. Nec caret ferupulo confessionis occulte, qui manifeste facinori desinit obviare. Et probat odisse se vitia, qui condemnat errantes. Nec relinquit sibi locum deviantis, qui non pepererit excedenti. Et primus innocentie gradus est odisse nefanda. Et latum pandit delinquentibus aditum, qui jungit cum pravitate consensum. Et nihil prodest alicui non puniti proprio, qui puniendus est alieno peccato.

Capit. hoc ex variis sententiis hinc inde collectis confectum est: quarum prima usque ad vers. emendate. sumpta est ex epistola beati Gregorii 114. lib. 7. modis 2. Theodorico & Theoberto Regibus Francorum.

a al. de vita & moribus. b al. renacitate. c al. concedere. In recentioribus editionibus. d Anselm. lib. 6. cap. 115. e Gregor. lib. 7. cap. 114. indist. 2. f Rom. 1. g Pelagus 2. epist. 3. Eusebii sup. dist. 12. c. error. 2. q. 7. negligere. & 23. q. 3. c. qui potest. Ivo p. 6. cap. 115.

